

اکتوبر 2016

شبکه زنان افغان

خلاصه پالیسی: بعد از 16 سال - بررسی زنان، صلح و امنیت در افغانستان

خلاصه

زنان افغان سهم تاریخی در ایجاد محیط سازگار برای اشتراک، نقش مساوی در جامعه و دخیل بودن به شکل متداوم داشته اند. در 15 سال گذشته زنان افغان به جدیت فعالیت نموده و برای اشتراک و نقش آفرینی به حیث افراد تصمیم گیر در جامعه تاکید نموده اند. علیرغم پیشرفت های چشمگیر در دهه های گذشته، این دست آورد ها شکننده معلوم میشود. تغییرات سیاسی، امنیتی و وضعیت اقتصادی در افغانستان سهم زنان را مانند مردان متأثر میسازد. با در نظر داشت اهداف، مقیاس و ابزار پالیسی این خلاصه دستاوردهای کنونی، چالش های کلیدی با توانمندی زنان را بشکل خلاصه نشاندهی میکند، و پیشنهاد های عملی را در عرصه های مختلف مربوط به زنان، صلح و امنیت فراهم می سازد.

شبکه زنان افغان منحنی یکی از شبکه های پیشتاز در عرصه حقوق زنان، روی پالیسی دادخواهی به منظور توانمند سازی و تقویه زنان در کشور فعالیت های خود را متمرکز کرده است. در سال 2016 شبکه زنان افغان تعدادی از اسناد موقف و پالیسی ها را ترتیب نموده که روی نقش زنان در بخش امنیتی و سهم آنان در روند گفتگو های صلح و نیز اشتراک هدفمند زنان منحنی رهبران و تصمیم گیرندگان تاکید دارد. این خلاصه پالیسی مجموعه بی از یافته ها و پیشنهادات قبلی پیرامون مسایل زنان، صلح و امنیت میباشد، که به مناسبت شانزدهمین سالگرد قطعنامه 1325 شورای امنیت سازمان ملل متحد زنان، صلح و امنیت؛ شبکه زنان افغان می خواهد این سند را به سطح پالیسی دادخواهی ملی و بین المللی به نشر و برای تطبیق آسان آن فرا میخواند.

نگاه مختصر به پیشرفت زنان، صلح و امنیت از سال 2001 الی 2016

بعد از دهه های جنگ و ویرانی در افغانستان، اجندای زنان، صلح و امنیت متأسفانه از بین رفته بود ولی این اجند پس از سال ۲۰۰۱ دوباره شکل گرفت و توجه زیادی را از جانب حکومت انتقالی و منتخب و نیز حمایت و سهم جامعه بین المللی بخود جلب نمود.

شمولیت زنان و نقش شان در بعضی از تصمیم گیری ها در سطح مرکز و ولایات قابل ملاحظه است. امروز حضور زنان در کابینه، وزارت خانه ها، پارلمان¹، مشرانو جرگه²، شوراهای ولایتی³، سکتور امنیتی و جامعه مدنی چشمگیر است. موفقیت قابل ملاحظه دیگر ترقی دختران در بخش آموزش⁴ و همچنان دسترسی شان به تحصیلات عالی در سطوح محلی و بین المللی است. با دسترسی به تحصیلات عالی⁵ زنان قادر به دریافت وظیفه مناسب در حکومت، جامعه مدنی و سکتور خصوصی گردیده اند. این زنان امروز از لحاظ اقتصادی توانمند گردیده اند و حتی در مقایسه با مردان پول بیشتری را به خانواده شان فراهم میدارند. زنان حضور محلی در ساختار رسمی مانند شورا های انکشافی محل ویا غیر رسمی مانند شوراهای زنان برای تشریک دیدگاه های خویش دارند.

میکانیزم های دسترسی زنان به عدالت رسمی همچنان قابل ملاحظه است. زنان در سکتور عدلی منحنی قضات، وکلای مدافع و خانونالان کار میکنند.⁶ حضور اجتماعی زنان در سطح ملی و بین المللی قابل ملاحظه است. زنان فعالانه در انتخابات ریاست جمهوری، شورای ولایتی و پارلمانی سهم داشتند، آنان در گردهمایی های ملی (جرگه) پیرامون مباحثات ملی در مورد افغانستان اشتراک نموده اند و جرگه های و جمععاتی در مورد تصمیم گیری ها در مورد مسایل ملی افغانستان اشتراک و از زنان نمایندگی چارچوب های بین المللی نمایندگی کرده اند.

¹ <https://www.humanitarianresponse.info/system/files/documents/files/Afghanistan-%20Women,%20Peace%20and%20Security%20-%20Summary%20of%20Key%20Documents%202010-13,%20TLO,%202013.pdf>

² Ibid 1

³ Ibid

⁴ <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002327/232702e.pdf>

⁵ <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002327/232702e.pdf>

⁶ <http://www.scoop.co.nz/stories/WO1403/S00272/women-in-afghanistans-justice-sector.htm>

قوانین ملی و چارچوب های پالیسی⁷ موجود است که تضمین کننده پیشرفت نقش زنان به حیث تصمیم گیرندگان و رهبری است. به همینگونه پذیرش و تصویب قوانین بین المللی مانند CEDAW، قطعنامه 1325 شورای امنیت سازمان ملل متحد، و اعلامیه جهانی حقوق بشر و غیره ابزار مهمی اند که از پالیسی دادخواهی در مورد مشارکت هدفمند زنان حمایت میکند.

زنان در عرصه سکتور امنیتی به پیشرفت های دست یافته اند که در اعلامیه 1325 سازمان ملل متحد تذکر رفته است. هرچند تعداد زنان در قوای مسلح و اردوی ملی افغانستان محدود است، با نظرداشت محدودیت های فرهنگی و اجتماعی، پیشرفت زنان در این سکتور بسیار مهم پنداشته می شود.

زنان در اجندای صلح افغانستان سهم داشتند، که میتوان از طریق سهم زنان در لویه جرگه ملی مشورتی سال 2010 و دادخواهی های مداوم برای شمولیت هدفمند آنان در هر قدم تصامیم و ابتکارات مربوط به صلح تشخیص نمود.

افغانستان چهل و نهمین کشور در سطح دنیا است که اکنون پلان عمل ملی برای قطعنامه 1325 زنان، صلح و امنیت را به نشر رسانده است. نخستین پلان عمل ملی افغانستان برای تطبیق قطعنامه 1325 شورای امنیت سازمان ملل متحد در مورد زنان، صلح و امنیت در 30 جون 2015 توسط رییس جمهور به راه انداخته شد.⁸

ماده های 22، 43، 44، 53، 54 قانون اساسی افغانستان
پلان عمل ملی برای زنان افغانستان – 2008- پلان ده ساله برای وزارت امور زنان
قانون منع خشونت علیه زن 2009- نخستین قانون که خشونت علیه زنان را جرم اجتماعی میدانند نه مسئله خانه گی
پلان عمل ملی افغانستان در مورد تطبیق قطعنامه 1325 شورای امنیت سازمان ملل متحد زنان، صلح و امنیت – 2015 – تاکید بر زنان، صلح و امنیت، زنان منحیث تصمیم گیرندگان، و مذاکره کنندگان صلح میدارد
کنوانسیون رفع کلیه اشکال تبعیض علیه زنان – بسوی پایان بخشیدن هر نوع اشکال تبعیض علیه زن

تعداد	زنان در رهبری
4	وزیران
9	معینان
4	سفیران
69	وکلا پارلمان
22	سناتوران
296	شورا های ولایتی
1	والی
1	معاون شورای عالی صلح

فیصدی زنان	نهاد
6%	خارنوالی
8%	سنتره محکمه
2%	وزارت داخله
1%	وزارت دفاع

چالش های فعلی:

چالش های برجسته این بخش از اسناد به نشر رسیده شبکه زنان افغان در جریان سال ۲۰۱۶ جمع آوری شده است. مهم است تا تاکید کرد که این چالش ها پس از مشاورت که در طول سال با بیش از 500 خانم در تمام ولایت افغانستان صورت گرفته، مشخص شده است. این چالش ها یک بار دیگر نشاندهنده آن است که بر علاوه از دستاوردهای متذکره در فوق، زنان از عدم امنیت زیاد، تبعیضات، رسوم فرهنگی و سنتی آسیب زا و خشونت رنج می برند. همچنان باید گفت که باوجود این حقیقت که قوانین ملی و پالیسی ها موجود است، و نیز زنان در دولت و جامعه مدنی حضور دارند؛ اما رسیدگی به چالش های زنان و دختران کافی نبوده است.

نقش های تصمیم گیری و مشارکت زنان

1. اشتراک زنان در حکومتداری محلی محدود است. در ده ولایت که با زنان مشوره شده صرفاً 1-2 تن از زنان وظیفه مدیریتی را در سطح ولایت دارند.
2. بخاطر حضور محدود زنان و حاکمیت مردسالاری در بیشترین ولایات، با زنان در مسایل مهم ولایتی و تصمیم گیری ها مشوره صورت نمی گیرد.
3. مسئولیت و امنیت زنان که در بست های کلیدی در عرصه های مختلف کشور فعالیت مینمایند یکی از چالش های کلیدی است که اشتراک زنان را متاثر ساخته است.

⁷ <http://www.pbs.org/wnet/women-war-and-peace/uncategorized/timeline-of-womens-rights-in-afghanistan/>

⁸ <http://mfa.gov.af/en/news/afghanistans-national-action-plan-on-uns-cr-1325-women-peace-and-security>

خشونت و تبعیض علیه زنان

4. با وجود موجودیت میکانیزم رسمی عدلی، دولت افغانستان مکلفیت های مشخص در برابر قانون برای حمایت از توانمندی و تساوی دارد، نقش قانون، دسترسی زنان به عدالت و تطبیق قانون ضعیف باقی مانده است. تقریباً یک سال قبل فرخنده⁹ یک شهروند افغان بشکل وحشیانه در مرکز شهر به قتل رسید. با موجودیت قانون و شواهد کافی عدالت تامین نگردید.
5. مطابق به گزارش کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان¹⁰، سال 2015 کشته ترین سال برای زنان افغان بوده است. متأسفانه جرایم مانند کشتن، سنگسار، شلاق زنی، قطع اعضای زنان و تجاوز بالای زنان و دختران در سراسر کشور اتفاق افتاده است. حال آنکه قانون منع خشونت علیه زن تمامی جرایم متذکره فوق را جرم می شمارد، مگر میکانیزم برای دستگیری مجرم، به قانون کشانیدن آن و فراهم آوری هرگونه حمایت زنان و دختران قربانی خشونت وجود ندارد. در سال 2016 بیشترین حوادث غیر بشری خشونت علیه زنان اتفاق افتاده است. از دستگیری و به عدالت کشاندن مجرمین گزارشی در دست نیست.

صلح و استقرار مجدد

6. متأسفانه در سند اخیر تهیه شده "راهکرد صلح" از زنان هیچ مشوره و پرسش انجام نیافته است. هیچ گونه تضمینی وجود ندارد که در مذاکرات صلح پیشرو زنان همچنان شامل باشند. عدم حضور زنان در روند صلح به معنی عدم شفافیت و شامل نشردن و به کنار زدن نیم پیکر و نفوس کشور به شمار میرود.
7. با وجود اینکه زنان انتصاب انات در بست های معاون و مشاورین را در ساختار جدید شورای عالی صلح خیر مقدم گفتند، مسئولیت 9 عضو زن در کابل و 133 زن در ولایات به حالت تعلیق در آورده شده است. بر علاوه از بدو تاسیس شورای عالی صلح، نقش و سهم زنان در مذاکرات صلح، به دلیل تجربه کم در اعمار صلح و مهارت های حل منازعات و نیز نقش رهبری زنان در رهبری نمودن مذاکرات صلح تحت پرسش بوده است.
8. در سال 2016 جلسات چهار جانبه کشور های افغانستان، پاکستان، امریکا و چین هیچ یک از زنان در ترکیب هیئت افغانستان شامل نگردید. این واضحاً عدم تعهد سیاسی در شامل ساختن هدفمند زنان در اشتراک و فراتر از آن در نقش رهبری و اتخاذ تصمیم را نشان میدهد.

زنان در اصلاحات سکتور امنیتی

9. چالش های عمده در استخدام زنان در سکتور امنیتی (وزارت دفاع ملی، وزارت داخله، و امنیت ملی) کمپاین های ضعیف استخدام را به همراه داشته است. تقریباً هیچ گونه ابتکارات آگاهی دهی به مردم در ولسوالی ها و قریه جات مورد هدف پیرامون نیاز و نقش زنان در سکتور امنیتی داده نشده است. که این باعث شده تا برداشت منفی از داشتن نقش زنان در سکتور امنیتی ادامه یابد. زنان که دوره آموزش خود را تکمیل میکنند و یا اسناد تحصیلات خود را از کشور های خارج گرفته اند بسیار به مشکل در بست های کلیدی ساختار های سکتور امنیتی شامل میگردند که عمدتاً به اثر عدم تعهد سیاسی و تبعیض موجود میباشد. بیشترین ها عقیده دارند که زنان ظرفیت برای انجام نقش های مشخص در این عرصه را ندارند. با وجود موجودیت بست ها در ساختار های نهاد های امنیتی برای زنان، این گونه بست ها توسط مردان اخذ میشوند و یا اینکه بدون علاقه داشتن به استخدام زنان که در لست انتظار میباشند این بست ها خالی باقی میمانند.
10. تبعیض و دیدگاه منفی مداوم در نهاد های امنیتی نسبت به زنان وجود دارد. بیشترین زنان در سکتور امنیتی یقین دارند که فرهنگ احترام به زنان در آن نهاد ها وجود ندارد. زنان بیشتر منحبث شهروندان دوم و آسیب پذیر تلقی میگردند. زنان در ارتقاء، استخدام به بست های مناسب مطابق به تجارب شان و دسترسی به تسهیلات و آموزش دیدن همانند مردان با تبعیضات روبرو میشوند. این همه سبب شده که نقش زنان، اعتماد و علاقه مندی آنان کمتر گردد. شکایت ها از اذیت و آزار جنسی، توهین، و تهدید در این نیرو ها گسترده است. باوجود پالیسی جدید در مبارزه علیه اذیت و آزار جنسی در محل کار و یک تعداد فرامین صادر شده توسط رهبری، هیچ گونه میکانیزم شکایت و پیگیری آن که زنان را در معرض خطر تبعیض و اذیت حمایت کند، موجود نیست.
11. زنان در نهاد های امنیتی هنوز با مشکلات سواد تخنیکی و ظرفیتی مواجه اند. معتقد اند که زنان در سکتور امنیتی هنوز از آگاهی و دانش وسیع عمومی و همچنان معلومات تخنیکی در باره نقش آنان برخوردار نیستند. اگرچه، ابتکارات برای ارتقای ظرفیت زنان در سکتور امنیتی برنامه ریزی شده که آنهم طویل المدت و به اندازه کافی و مؤثر نبوده است. زنان هنوز باور دارند که نیاز به درک بیشتر از نقش شان است. زنان با مشکلات در آموختن دانش و رسیدن به تحصیلات عالی و یا اشتراک شان در سمینار ها و ورکشاپ های مرتبط به وظیفه شان مواجه اند. در بیشترین مواقع مسئولین مرد، زنان را برای مفاد خویش از این ابتکارات مانع میشوند.

اتخاذ تصمیم - به دنبال راه حل

با تاکید مجدد پیشرفت حاصل شده و یادداشت دوباره چالش های موجود که روند پیشرفت و ترقی زنان را در افغانستان بطی ساخته است، شبکه زنان افغان راه حل های کلیدی ذیل را پیش بین شده و خاطر نشان میسازد:

تطبیق پلان عمل ملی افغانستان پیرامون قطعنامه 1325

1. ما از حکومت وحدت ملی خواهان تاکید بر تهیه پلان های وزارتی مشخص از طریق وزارت های مشخص شده در پلان عمل ملی افغانستان پیرامون تطبیق قطعنامه 1325 برای اجرا قرار گرفتن و حسابدگی هستیم.

⁹<http://www.theguardian.com/world/2015/may/06/farkhunda-afghan-judge-sentences-four-to-death-over-mob-killing>

¹⁰ <http://ariananews.af/latest-news-fa/?lang=fa> -خوبین-ترین-برای-زنان-افغان-حق

2. ما از جامعه بین الملل خواهان حمایت از تطبیق پلان عمل ملی افغانستان پیرامون قطعنامه 1325 از طریق حمایت مالی و تخنیکی آنان هستیم. همچنان خواهان ایجاد شرایط مشخص در این منابع مالی برای نظارت، حسابدهی و موثریت آن هستیم.
3. نظارت از تطبیق پلان عمل ملی 1325 توسط نهادهای جامعه مدنی منحیت یک مرحله مستقل برای حسابدهی و شفافیت باید توسط دوترها تمویل شود. اگر نظارت و سرپرستی جامعه مدنی ایجاد نشود، تطبیق پلان عمل ملی، شاخص های پیشرفت نمی تواند بشکل درست آن پیمایش گردد و اینکه ضعیف شده و یا بهبود نخواهد یافت.

نقش تصمیم گیری و مشارکت

1. ما به حکومت افغانستان خواهان تمرکز برای نمایندگی زنان در حکومتداری محلی می باشیم. والیان بیشتر از زنان، رؤسا زن و معاونین ریاست ها باید توسط حکومت همراه با صلاحیت و مسئولیت تصمیم گیری پلان شود همانطوریکه در پلان عمل ملی افغانستان پیرامون قطعنامه 1325 مشخص گردیده است.
2. ما خواهان از یاد تعداد زنان متجرب، شایسته و توانمند در سراسر کشور هستیم. زنان باید مطابق به تحصیلات، تجارب و مهارت های شان در بست های دولتی گماشته شوند تا سهم و موثریت شان سنجش شده بتواند.
3. حکومت باید پالیسی اجراءات مثبت را با دید بیشتر شدن حضور 30 فیصدی زنان در تمامی سطوح حکومت بازنگری کند همانگونه که در پلان و استراتژی کمیسیون خدمات ملکی به آن موافقه شده است.

خشونت و تبعیض علیه زنان

1. باخشونت علیه زنان باید توسط دولت به شکل جدی آن مبارزه شود. ما از حکومت وحدت ملی میخواستیم تا با رخدادهای خشونت علیه زنان و دختران منحیت اولویت بلند با نهاد های حقوقی و قانونی برخورد شود. مجرمین باید شناسایی، دستگیر و به پنجه قانون سپرده شود تا عدالت مطابق به قوانین مانند قانون منع تبعیض و خشونت علیه زن تامین گردد.
2. به اساس پلان عمل ملی افغانستان پیرامون قطعنامه 1325 ما خواهان طرح و تطبیق فعالیت های صحی به شمول حمایت روان اجتماعی برای زنان قربانی خشونت هستیم.
3. ما خواهان برآه اندازی کمپاین های آگاهی عامه منظم و مطابق به سویه مردم، تعامل رسانه یی، سهیم ساختن مسئولین محلی و رهبران متنفذ - هدفمند، هستیم تا علل خشونت علیه زنان ریشه یابی شود و اقدامات پیشگیرانه و راه حل های برای کاهش هر نوع خشونت به خصوص خشونت جنسی علیه زنان صورت گیرد.

صلح و ادغام

1. ما به ازدیاد تعداد زنان متجرب در تامین صلح، حل منازعات و مذاکرات در ساختار شورای عالی صلح در کابل و سطح کشور تاکید میداریم. زنان باور دارند که اشتراک شان با سایر زنان در سطوح مختلف کشور تلاش های صلح را پرارزش و قوت بیشتری میبخشد.
2. ما از حکومت وحدت ملی خواهان انتخاب اشتراک زنان در مذاکرات صلح پیشرو به اساس دانش، مهارت سخنوری، تصمیم گیری، مذاکره، میانجیگری، و مهارت در ساختار اجماع هستیم. حد اقل 25 فیصد مذاکره کننده گان صلح باید زنان باشند.
3. پلان عمل ملی افغانستان و قطعنامه 1325 شورای امنیت سازمان ملل متحد باید از نزدیک نظارت شود. شاخص موفق برای موثریت این پلان زنان با تجربه و شایسته در شورای عالی صلح را در اثنای مذاکرات صلح و پس از امضای موافقت نامه صلح پیدا خواهد کرد.

زنان در اصلاحات سکتور امنیتی

1. ما خواهان طرح و توسعه کمپاین استخدام زنان از طریق اعلانات تلویزیونی، سمینار ها در مکاتب، بروشور ها، بیلبورد ها، پوست کارت ها که نشان دهنده اهمیت و نقش زنان در نهاد های امنیتی افغانستان، مهارت های موجوده آنان، و انگیزه ها شامل امکانات مالی و سایر مزایا هستیم. آگاهی عامه باید ولسوالی ها و قریه جات را از طریق زنان و مردان محل، ملا امامان، بزرگان قومی و شوراهای اجتماعی موجود مورد هدف قرار دهد.
2. زنان میتوانند سهم مساوی در روند های ترتیب پالیسی و تصامیم استراتژییک داشته باشند. ما نهاد های امنیتی افغانستان را تشویق میکنیم تا رهبری زنان و نقش تصمیم گیری زنان را در کنار ریاست جندر نهاد های امنیتی بیشتر سازند.
3. ما خواهان اقدام فوری نهاد های امنیتی برای ایجاد ریاست با میکانیزم رسیدگی به شکایات در جائیکه زنان بتوانند شکایات شانرا پیرامون عدم احترام، تبعیض و یا اذیت جنسی با اطمینان خاطر و اعتماد تمام درج کنند، و نیز تعیین بورد قابل اعتماد برای رسیدگی عاجل به شکایات هستیم.
4. ما خواهان حمایت جامعه بین المللی از نهاد های امنیتی (وزارت امور داخله، وزارت دفاع ملی و امنیت ملی) و سایر نهاد های مربوط از طریق کمک مالی و تخنیکی برای پلانگذاری و تطبیق پلان عمل ملی افغانستان پیرامون قطعنامه 1325 هستیم.